

СШИТОК 38.

25. мая 1923

Ціна 15ц.

10 за \$1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

ПІРВАНЕ ДИТЯ

Роберт

Блюм

РОБЕРТ БЛЮМ
вождь циганів.

Вдивлявся в неї остовпілим поглядом. Його лице збіліло, уста роз-
хилили ся...

Насмішливі сі слова привели Асту до рівноваги. Її лице обляв багрянець гніву, а очі заблиснули грізно та зловищо.

— Оставьте, пане Волдінг, ту дурну комедію! — кликнула схвильованим, тремтячим голосом. — Адже-ж ви знаєте, як се ваше поведене в глибині душі ненавиджу! Якже-ж ви тою маскою та убором змінили свій вигляд! Колиб не голос, я-б вас ніколи не пізнала! Лиш звук голосу вашого вас зрадив! Але чи можу спитати, що заставило вас до того перебрання та який інтерес приводить вас до мене?

Прибувший здіймив монокль із ока та, всміхнувшись звичайним злобним способом, розсів ся вигідно на великому, старомодньому фотелю.

— Прошу, дозвольте мені найперше розговорити ся, добра та любя моя Аста! — з насмішкою говорив Волдінг. — Хочу із вами спокійно та свобідно поговорити! Думаю, що одно другому маємо немало що розповісти! Прошу, найперше поясніть мені, як се стало ся, що льокай завів мене до тої то пані, коли я виразно заявив, що хочу бачити графиню Солмсберг?

Із Астиних уст вихопив ся гіркий, терпкий сміх.

— Се справа зовсім проста! — відповіла. — Якраз та пані, до якої вас вперше завели, се дійсна графиня Солмсберг... моя же роль тут скінчилась! Від вчера тут на замку порядкує правна жінка графа, графиня Евгенія Солмсберг, а до сього я сама довела!

Волдінг аж уста втворив із великого дива та видивив ся на Асту, немов посуджував її, що з ума зійшла.

— До чорта, як се розуміти! — кликнув нарешті. — Прошу, поясніть розумнійше! Я не здібний загадок розвязувати!

Короткими словами розповіла Аста як то все стало ся та що се вона сама постаралась протягти вязи, що лучили її із графом та що має намір оставити замок Солмсберг.

Волдінг прислухував ся їй із пильною увагою, а коли вже скінчила, поважно потряс головою та відпер із гнівом:

— О, до сього ви здібні!... Ви все були нерозважні

та непрактичні! Ось хоч би й тут: замість дякувати Богу за щастє, що вам припало, та обома руками тримати ся його, та тїшити ся ласкою Небес, ви його самі позбуваєте ся, та ще в так нерозважний спосіб!

Сього вам годї дарувати, се непростиме! — бідкав ся дальше. — І що-ж станеть ся тепер із вами? Будьте ласка пояснїть менї, як представляєте собі тепер свою будучність.

Не зважаючи на диктаторський тон його мови та безгнїву за минулі його поступки, Аста глянула на нього палаючими очима та тремтячим, троха притишеним, голо-сом, відповіла:

— Нехай станеть ся зі мною, що має ся стати... а такого життя я не в силї дальше зносити! Житє із графом було безнастанною мукою для мене! Я-б не жахнула ся була перед нічим, щоб лиш позбутися його виду!

Нараз здержала ся, немов жалуючи того, що так неосторожно звірила ся перед Волдінгом зі всіх своїх найбільш скритих думок та почувань.

З гнїву вкусила ся в уста а допитливо глянувши на свого гостя, додала:

— Звольте й ви тепер отверто та щиро менї сказати, що вас так несподївано та нагло сюди привело?

Волдінг злобно всміхнув ся та змірив її бистрим поглядом.

— Дуже радо вам се поясню — з насмішкою відозвав ся. — Коли то свого часу при ласкавій допомозї вашій, я відістав ся із вязниці, рїшив ся, самий не знаю чому, відшукати старого свого друга Олеся, щоб...

Не міг докінчити, бо Аста перебила йому мову диким криком та сильно вхопила за рамя.

— Що знаєте про Леся? — кликнула тремтячим зі зворушення голосом. — Де він обертаєть ся тепер? Скажіть менї, де зможу його відшукати, прошу вас!

— Лиш терпеливості, моя люба дитино! — всміхнув ся Волдінг із звичайною злобою. — Дізнаєте ся від мене про все, о що вам ходить! Прошу лиш послухайте мене терпеливо.

... так віднайшов я Олеся на се, щоб позичити у нього троха гроший. І дійсно дістав я дещо від нього. Не знаю вже чи радо се дав чи ні — се мене вже не цікави-

вить, бо може в душі мій друзяка проклинав мене — досить, що дав гроші.

Маючи вже троха гроша, я взяв ся переводити свій намір в діло. З гори мушу заявити, що я не завів ся у своїх намірах бо... пішов, поглянув та здобув! Наколи і дальше так піде, то за кілька тижнів буду чоловіком одної із найкрасших та наймилійших жінок, яка мені, мимохіть кажучи, ще якого пів міліона приданого принесе!

Аста перебила дальшу мову зневажливим рухом руки.

— Спиніть виговорювати сі дурниці, пане Волдінг! — нетерпеливо заявила. — Від давна вже знаю вашу балакучість та вигадливість! Ви вже здавна хвалите ся своїми в уяві здобутими жінками!

— Але-ж, Асто! Даю вам своє святе слово чести, що сим разом говорю щирю правду! — впевнював Волдінг. — Із тою дамою я вже навіть заручив ся а думаю за кілька тижнів оженитись! Прошу повірити мен, що сьогодні ні троха не вигадую.

Сими днями однак зайшло дещо таке, що мою окончну побіду троха спізняє. Коротко кажучи, до переведеня мойого наміру потреба мені ще троха готівки. Гроші, які я дістав від Олекси, розійшлись скорше, як я надіяв ся та не остало ніщо иншого як знова просити мойого друга о нову позичку!

Так представте собі мій гнів та обуренє, коли мені Олесь сим разом рішучо відказав всяку дальшу поміч! Я пояснював йому, що від того вся моя будучність залежить, але не помогло. Я гірко завів ся — він не подав мені помочі. Сього ніколи не забуду та не прощу йому! — з гнівом заскреготав Волдінг.

Замовк на хвилю, потім знова почав:

Ще раз писав я лист до нього, та просив о сю послідну позичку, та на се він навіть ніякої відповіді не дав. Тож я рішив звернути ся до вас із проханєм, кохана Асто. та маю надію, що не заведу ся!

Я знав добре, скільки вам залежати ме на сьому, щоб Олесья вішукати, і думаю що за сю прислугу, ви не пожалієте мені малої нагороди! Рука руку миє, каже стара але правдива пословиця. Запамятаю собі сю вашу прислугу і в потребі відплачу ся!

Підчас коли Волдінг се говорив, Аста проходжувала ся скорим, нервовим ходом по кімнаті. Нараз спинила ся перед ним, а бліде її личко дрожало в наслідок внутрішнього ізворушення. Вона однак старала ся себе зрівноважити та спитала притишеним але повним гніву голосом:

— Так, значить, тодішнє увязненє Олесь було лиш обманом, нарочно приготованим?! Так між таких драбів я попала?!...

— Алеж, прошу, успокійте ся, Асто! — сміяв ся Волдінг. — Тепер можу признати ся перед вами, що, дійсно, ціле то увязненє Олекси, було зроблене лиш на се, щоб вам замилити очі! Олекса, за всяку ціну хотів вас позбутися і тому приготовив ту цілу комедію з увязненєм, щоб ви, думаючи, що він бодай на якийсь час дістав ся до вязниці, вернули знова до Солмсберга! І се йому в цілости повело ся!

— Алеж се підле... непростиме! — хрипливим згукком понесло ся із Астиних уст. — Ох, того ніколи йому не забуду, ніколи не подарую! Раз-на-се запам'ятаю собі!

Тяжко зітхнула і знова спитала:

— Прошу, скажіть мені чисту правду пане Волдінг, чи дійсно знаєте, де Олесь перебуває, та що із ним діється?

— Так, знаю! Із сим я й прийшов до вас, Асто, щоб звідомити про місце його перебування! — промовив Волдінг, немов то щиро. — Само собою розумієть ся, що числю тут на вашу вироzumілість, Асто, а свято запевняю, що із подібним проханєм в послідне до вас приходжу!

В його голосі та в способі говореня було щось так переконуюче, що Аста до крайности доведена його доказами, живо спитала:

— Кілько наразі вам потреба?

Волдінг згадав поважнійшу суму гроша, після чого допитливо глянув на неї.

Аста мовчки вийшла до протилежної кімнати та незабаром увійшла із звоєм банкнотів в руці. Наблизивши ся до нього, подала, кажучи:

— Тут є, бажані вами гроші, Волдінг! Нема якраз тільки, як бажаєте, але наразі більше не маю, та вірю, що й се вам знадобить ся та допоможе в довершеню ваших змагань!

— Але-ж розумієть ся! Се річ ясна — кликнув радіючи, з поспіхом хватаючи подані собі гроші.

— За се однак домагаюсь від вас, щоб сьогодні ще ви завели мене або завезли до Олеся! — горячково майже говорила Аста. — Сейчас хочу вибратись до нього!

— Дуже радо, дороженька Асто! — запевнював її той старий драбцюга. — Наколи того забажаєте, так зараз відвезу вас до нього.

Прегарна та жінка задумалась на хвилю і спустила в низ очі.

— Тут мені земля горить та розступаєть ся під ногами! — нарешті відозвала ся Аста прямо з розпукою. — Я-б хотіла із відси чимскоріше втікати та ніколи більше сюди не вертати! Так є... Так буде найліпше, коли попрощаю ся із графинею і разом з вами сей дім оставлю!

Хвильку ще задержить ся, прошу! — добавила, розярена сим наміром та надією скорого здійснення того-ж. — Я майже зовсім готова до подорожі — ніщо більше тут, в Солмсбергу, не в силі мене здержати! Верну за коротку хвилину!

Се сказавши, скоро вийшла з кімнати.

Волдінг потлянув за ньою з побідною усмішкою та вдоволений воркнув:

— Як се добре, що я сьогодні сюди прибув! Се була вже остаточна хвиля! Колиб лиш о день один спізнив, бувби застав пусте гніздо!

Радіючи сим, всміхнув ся з погордою та докинув:

— Що за дурне гусеня, та Аста! Своє щасте толочить власними ногами — а задля кого?... Дійсно, я цікавий, що вона тепер зробить! Вона готова знова причепити ся до того Олекси! Сього можна було надіяти ся від ньої!

З погордою здвигнув раменами та насмішливо зарегстав ся, думаючи:

— Який дивний народ, ті жінки! Хочби взяти й Асту: скільки терпінь вона вже зазнала!... Як підло її підходив той Олекса, кільки вже разів її зрадив, відплачуючись невдякою за її любов та довіре, а мимо того всього вона дальше із давною пристрастю його кохає й ніяк забути не може!

Предбачую — додав в задумі — що той Олекса ста-

не ще колись причиною її нещастя! Він її знищить та погубить!

Підчас, коли Волдінг так своїми думками заняв ся, Аста увійшла у кімнату графині Євгенії та приступила до неї, говорячи:

— Граф Байтен, той добродій, що пані графиня привели до мене, представив ся мені як мій далекий свояк. Саме тепер вертає до рідного краю, а се гаразд складається, бо разом із ним зможу також вернути до вітчизни. Я прийшла попрощатися із панею графинею, бо ще сьогодні маю намір враз із ним виїхати із відси.

— Так спішно вам опускати Солмсберг? — спитала графиня Євгенія, мило всміхнувшись. — Тішу ся дуже, що звідси не їдете самітні та опущені а що подорож перебудете в милому товаристві свояка!

Не доглянула гіркої усмішки, що заграла коло Астиних уст і добавила, спустивши свої задумливі очі до землі:

— Я у вас в довгу, пані — не знаю лиш, як би се так на борзі зробити. Не маю ще в руках майна свого чоловіка та не можу ним розпоряджати, але маю надію, що в найблизшому часі відносини так складуть ся, що зможу вивязатися із моїх з'обов'язань.

Щоб вам зацадити можливих прошевих клопотів, я виписала на ваше ім'я довжну посвідку, і прошу зараз, коли на місце сталого осідку прибудете, звідомити мене про свою адресу.

— Се річ зовсім ясна, пані графине! — відповіла Аста, низенько кланяючись. Задумала ся, спустивши в низ очі, та тремтячим зі зворушення голою додала:

Я, від себе ,бажаю вам, пані графине, сталого, непереривного супокою, який ви зовсім слушно заслужили! Маю надію, що є ще на сім світі якась справедливість. та Бог вам допоможе слушних прав дійти. Даруйте, що з моєї причини стільки жури та смутку зазнали! Знаю, що через мене, ви немало гірких хвиль перетерпіли, але вірте мені, пані графине, що ізза цього щасливих хвиль я собі не здобула! Коли ж я заслужила на кару, то недоля вже стократно її відплатила! Кривду вашу я вже відпокутувала, пані графине!...

— Не гніваю ся на вас, пані Асто! — вихопились тихі

слова із уст Євгенії. — Найбільша провина, се його... а він хиба від Бога належну кару дістане! Даймо спокій сій справі... нехай вона йде в забутє!

Се кажучи, графиня ще раз подала Асті руку на пращанє. Була се вельми святочна хвиля.

Нарешті відвернула ся Аста та вийшла з кімнати бліда, мов стіна. Коліна вгинались під ньою, тремтіла наче осиковий листок.

Коли входила в кімнату, де Волдінг вижидав її виглядала вже наче-б була зовсім спокійною та зрівноваженою. Метко ввихала ся, стараючись все приготувати до подорожі.

Подзвонила на слугу, приказала запрягти коні у повозку, а в чверть години пізнійше сиділа вже там враз із Волдінгом і дала приказ візникови, щоб завіз її до найближшої залізничої стації.

Так оставила Аста своє дотеперішнє пристановище та вибрала ся в світ, в непевну будучність!

Графиня Солмсберг стояла при вікні коли повозка з Астою та Волдінгом виїздила із брами та дивне якесь почутє вдавило її добре та милосерне серце.

— Коли-б вона могла була прочути як коротко тут на Солмсбергу перебувати ме. Коли-б хтось був остеріг її, що се не принесе їй щастя!... — стиха шепотіла, до неба піднимаючи сльозами залиті очі.

Потім вдячним голосом додала:

— О, Боже як ласкавий Ти був до мене! Прямо чудом, за Твоєю допомогою, вирвалась я із многих нещасть та остаточно вернула на свою землю! Дякую Тобі, Всемогучий, за Твою ласку і прошу: допоможи мені осягнути ще найбільшого щастя, якого тут на землі бажати можу — допоможи мені віднайти мою рідну дитину!

В часі сих перемін в Астинім положеню і Олексі не гаразд вело ся. Особливо в послідних часах він був у великих клопотах.

Думка, що Ерик Нелідов так близько находить ся та що кождої днини якийсь случай може спричинити відкритє його провини, не давала йому супокою. Вічно злив ся та з горячковим поспіхом приготовляв все до свого вінчання.

Але жах, що кожної хвили ще непередвидженого щось зайти може та вимріяне його щасте в одну мить пропаде, все мов той камінь тяжів на серцю.

Мало того! Він вже бачив себе як злетів із високого свого становиска в той самий порох, з якого лиш брехнею та обманом видер ся в гору...

Коли се одного вечера, вертаючи від Єлени, увійшов у свою кімнату, побачив піднимаючу ся з крісла струнку стать жіночу.

Була се Аста. Станула перед ним та блискучими очима впила ся в його очі.

Олекса, стиха крикнувши, відскочив взад.

Сього ще якраз йому бракувало!... Всього иншого був би надіяв ся, але не появи Асти, і то саме тепер, так близько перед його вінчанєм!

І чому то якраз тепер вона мусіла зайти йому в дорогу? Чому мала ставати в супереч його намірам?!

— Ти... тут? — вкінці вихопив ся хрипливий запит із його грудий. — Не був в силі навіть зрівноважити себе та закрити своє обуренє.

— Так, се я, у власній особі! Остаточно таки знайшла тебе! — кликнула з гнівом. — Знаю про все, Лесю! Так не труди ся грати передімною новою комедією. Се ні на що не здасть ся, бо знаю твої наміри наскрізь! На жаль я пізнала вже дуже добре, яке зілячко із тебе!

Все, все в тебе було лиш удаванєм! Ти не знав нічого святого! Твої обіцянки, якими ти мене засипував, твоє увязненє того памятного вечера на залізничному двірці... все... все те було тільки обманом!

Хлипнула воздуху та з обуренєм спитала:

— Скажи, як ти міг щось подібного вчинити?

І грубі сльози потекли із очий... Її гнів змінив ся враз в глибокий жаль та біль. Сим погіршила свою справу, бо дала лізнати, що її серце все ще належало до того невірного коханця.

Побачивши, що Аста перестає йому докоряти, Олекса прийшов до рівноваги. Він із досвіду знав, що як довго жінщина любить, так довго із ньою можна все зробити. Взяв ся отже до справи, як вмів найніжнійше.

— Як же се нерозумно, що ти сюди знова прибула! Аджеж знаєш, що сама собі сим шкодиш! — почав її вго

ворювати.

— Ти все і всюди лиш про себе думаєш! Ніхто в тебе нічого не значить, крім тебе самого! — з жалем, крізь сльози, докоряла Аста. — Чи не ти обіцяв піти за мною хочби й на край світа, щоб додержати даного мені слова?

Спинилась на хвилину, щоб хлипнути воздуха, а відтак знова заридала:

— Чому ж ти все так підходив мене? Чому обманював? Як міг ти в сей спосіб відплачуватись мені за мою любов?

Олекса обурений проходжував ся по кімнаті, то в одну, то в другу сторону. Несподівана та ще так нагла Астина поява так вивела його з рівноваги, що прямо не міг отямитись. Хвилями здавалось йому, що вона всі його наміри та способи добуття тих же, так хитро ним обдумані та близькі вже здійснення, зовсім знищить.

— Чого ж ти саме хочеш, Асто? — немов з обидою спитав, зовсім не відповідаючи на Астині докори. — Адже ж ти знаєш, що тепер важить ся моя доля, та що все на одну карту ставляю!

Аста аж зайшла ся якимсь нервовим, гидким рего- том. Нарав же підійшла до нього та сверлючим поглядом впила ся йому в очі.

— Тепер вже знаю яку ціль мала ціла та твоя комедія! — крикнула злісно. — Ти хотів, щоб я, думаючи що ти у вязниці, сюди не приїздила та оставила тебе в супокою приготовляти ся до вінчання!...

Так бачиш, я прозріла твої наміри і тепер тремтиш перед наслідками! — дальше тягнула Аста. — Але, ти не думай, що я сліпа, або що все зможеш мені очі замазувати! Знаю тепер добре, що маю думати про тебе!

І знова стратила рівновагу. Заливаючись сльозами, станула перед ним, руки заломивши в розпучі.

— Чи ти зовсім не думав про се, як тяжко грішиш супроти мене? — докоряла. — Чи не знаєш, як пристрасно тебе кохаю та що без тебе прямо жити не можу й не хочу? Чому ж збуваєш мене лиш обіцянками? Чи дійсно я стала тобі так байдужою?

Олекса пізнав, що він знова горою. Здержуючи свій гнів, притягнув її до себе та, з докором вдивляючись в її очі, чутливо промовив:

— Асто! Не будь же дитиною — адже-ж знаєш яка ціль у мене! Зовсім не перечу, що мені ходить о майно князя та що через вінчане із його дочкою до того майна зміряю. Але звідки ти знаєш, що я про тебе не памятаю — противно, осягнувши ціль, хотів я своє й твоє щастє забезпечити!

Із жахом великим висунулась Аста із його обнять.

— Лесику, чи ти справді думав так зробити? Чи ти хотів оженити ся, а потім і князя і його дочку оставити та з майном втікнути? Скажи мені, Лесику, чи ти справді думаєш, що так зможеш щастє здобути?

Чи думаєш, що ми справді мусимо аж так богатими стати, щоб щастя зазнати? — допитувала Аста. — Чи без гроший не зможеш жити спокійно та вдоволено?

— Ні, ні! Того я не вмю! — згїрдливо відказував Олекса. — Вже за сильно я привик до теперішного, роскішного життя, щоб так легко міг із ним розпрацатись. Не будь же дитиною, Асто! Не вірю, щоб ти була так нерозважною і справді вимагала того від мене! Вважаю тебе мудрійшою та практичнійшою!... А вже хиба збожеволіти треба, щоб тепер, коли я вже так близько своєї мети, та коли мені лиш руку простягнути слїд, щоб забрати всі ті богацтва та щоб тепер відступати голїруч! Ні, ні! Се немислиме! Свій намір вже таки доведу до кінця! Кажу, чого хочеш? Ти чейже не зібеш мене з дороги!

Аста стрепенулась всім тілом і глянула на нього безмірно сумним, остовпілим майже поглядом. Його слова не принесли їй потїхи.

Ох, чого-б вона не дала за се, щоб тільки Олекса пішов після її проханя, щоб оставив думку про маєтки та вінчане із другою а враз із ньою рішив ся звідси втікати.

Адже-ж вона має досить гроший, щоб вести із ним спокійне, а то й досить вигідне житє. Понад се має ще довжне з'обовязанє графинї. Вже хотїла сягнути в кишеню, щоб йому се показати, коли нараз якась нагла думка спинила її від того.

Ні, ні! Се нерозважно, щоб йому зі всім звірятись — подумала. — Аджеж треба й мені мати на всякий слу-чай якусь потайну касу для себе на пізнійші, можливо гірші часи.

Олекса знова проходжував ся по кімнатї, Аста за те

пильно стежила за ним.

Чоло у нього стягнулось та нахмарилось. Із гніву прикусував уста та лиш з трудом давив у собі внутрішню боротьбу.

— І як же ти рішив ся? — після хвилі спитала Аста тихим, тремтячим голосом. — Чи не вільно мені буде надаліше остати з тобою? Маю-ж знова кудись тинятись між чужими? Ні, Лесю! Сим разом ти мене не збудеш пустими обіцянками! Хочу бути певною а чейже маю повне право від тебе жадати, щоб ти зовсім ясно справу поставив.

В його очах блиснув вогонь ненависти. Його терпелівість переходила тяжку пробу.

Із коса глянувши, зразу ще несмілим, допитливим поглядом, відтак прямо станув перед ньою та острим, майже простацьким тоном кликнув:

— Чи ти здуріла? Чи всіма силами хочеш знищити мене? Що-ж остає мені, колиб я не зміг свого наміру довершити? Чи маю із відси вибратись з тобою бідний, наче та миш церковна? Я-ж тобі вже казав, що я навик до вигоди та що не бувби вже в силі нужденного життя зносити! Я-б прокляв ту хвилину, колиб на се згодив ся!

Астине серце здавив страшний біль. Вона відчувала, що він не щиро поводить ся із ньою, а однак не могла здавити своєї пристрасної любови до нього. Все ще любила його майже божевільно та готовою була знести всяку жертву задля нього.

Благаючи очі піднявши до нього, Аста тихо вишептала:

— Лесю, чи ти зовсім не думаєш про се, як нещасною та опущеною тепер почувуюсь? Чи ти вже забув обіцянку, якою ти мене заспокоював того то вечера, коли на замку Солмсберга, вікном всунув ся до мене? Чому-ж тепер ти такий нерішучий? Чому зволікаєш та не хочеш йти зі мною? Чи таку вартість має у тебе твоє слово?

Олекса спустив очі до землі. Блідим його лицем раз-враз проходили якісь дивні дрожання.

Колиб Аста могла була відчувати, як страшні думки крутились йому по голові, булаб стратила всяку надію на спільне жите із ним...

Нараз він відвернув ся й приступив до вікна. Дивлячись немов то на двір, стояв так довший час. Його груди знімала ся горячковим, скорим віддихом, а в його душі доспівав страшний, чортівський прямо намір.

Після хвили звелнув ся до Асти та, наближаючись до нього із ввічливою, сердечною усмішкою, так промовив:

— Якраз над тим я думав, Асто, якби то мої справи уложити, та з тобою в світ далекий вибратись! Але рівночасно мушу застановитись над тим, якби то нашу будучність забезпечити! Отверто признаюсь перед тобою, що княжна не дуже годить ся вийти за мене, а робить се лиш задля свого батька!

Розумієть ся, мені се зовсім рівнодушне! — дальше говорив. — А навіть почасти, се мені на руку, бо не мати му докорів сумління що її кривду зроблю, коли втікну від нього!

Однак мушу тобі заявити одно: не виїду із цього міста доки своїх кишень не наповню, та ще будеш мусіла бути терпеливою, поки се вдасть ся мені!

В Астиних очах блиснула нова надія.

О, як легковірним є серце залюбленої жінки! Хоч як часто її зводив та зраджував не згасла горяча любов до нього. Була готовою ждати на Олексу, доки він не напряче досить грошей, яких так дуже бажав...

Після довшої наради рішили, що Аста наразі замешкає в одній віддаленій та дотепер не занятій частині палати, звідки би однак неспостережена прислугою могла до Олекси заходити.

Аста була у сьомому небі Магомета.

Олекса за те лиш з трудом міг здержувати в собі гнів та нетерпеливість. Насилував себе бути ввічливим та добрим, щоб сим обманити Асту та припинити її підозрінє, але, колиб хто нишком підглядав та підслухував їх чутливу розмову, ніколиб навіть не подумав, що в душі Олекси в той самий час доспівав страшний намір, що мав його раз-на-все від тої влізлої любки увільнити.

Коли слідуючої днини Олекса опушав замок, Аста вдивлялась за ним поглядом повним якогось несупокою.

Знала, що він іде до своєї нареченої й біль безмірний наповнив її серце. Почула в собі страшну зависть й

руки прямо ломила в розпуці.

Думка, що вже може в ту саму хвилину він примилується до тої другої, страшенно мучила її. Несупокій та жах перед чимсь, що в його присутності кудись то уступили були, тепер знова віджили та почали її мучити. На її щастє однак, вже після двох годин вернув Олекса із сіяючим із вдоволення лицем.

Виглядав так щасливим а супроти Асти поводитись із також ввічливістю та щирістю, що Аста мимохіть пригадала собі час коли вони вперве пізнали ся, час того раювання, якому вона цілою душею віддалась була.

І облудна надія, що вернуть ся ще ті чудові хвилі, зовсім її сповила.

Олекса чутливо притягнув її до себе та з сіяючою усмішкою промовив:

— Хочу тобі доказати, що ти безпотрібно пригадувала мені мій обовязок! Сьогодні я поступив далеко вперед! Бо-ж мусиш знати, що сьогоднішні мої відвідини відносились більш до поважаного батька моєї нареченої, чим її самої.

Користаючи із нагоди я попросив його о більшу позичку та він приобіцяв мені її на завтра. Князь був радніший тому, чим я надіявсь!

Кілька хвилин дивилась Аста на нього, не будучи в силі й слова промовити. Ніяк не могла зрозуміти того, що тепер почула. Прямо не хотіла вірити своєму щастю... не ставало сил вірити... здорова думка прямо її опускала.

Нараз крикнула із радості та, в приступі дикої чутливості:

— Чейже остаточно! Ох, Лесю, якже я радію, що ти після мойого бажання поступив! Се й є доказом твоєї любови та вірності! Яку-ж я кривду тобі робила своїми безпідставними підозріннями! Даруй мені, я не вміла тебе оцінити!

Яке щасливе житє нас жде... і се так несподівано скоро! Чи може завтра поїдемо із відси?

Не доглянула злобної... чортячої майже усмішки, що появилася у нього на устах в ту хвилину, коли відвертав ся від ньої. А очі його світили якимись наче з поза хмар відблисками.

Аста не мала вже тепер ні найменшого сумніву, що її найгорячіші бажання та мрії сповняють ся.

Другої днини рано Олекса знова вийшов, кажучи що йде до князя по гроші.

І дійсно вернув незабаром і показав грубезний портфель, повний банкнотів, які мав дістати від князя Нелідова. Виглядало, що було там чимало грошей.

Щаслива, майже до безтями, Аста обіймила його шию своїми раменами й почала обсипувати найчутливішими пестощами.

Аджеж він зовсім несподівано навернувся до ньої. Перешкода, що стояла поміж ними, остаточно раз-на-все уступила.

Другої днини вчасним ранком станула повозка перед брамою і щаслива на позір пара незаметно оставила палату.

Всівши в повозку, Аста вхопила руку Олекси із пристрасною чутливістю та, з любовю вдивляючись в його очі, промовила:

— Даруй мені, мій любчику! Даруй мені за мої сумніви, за недовіре та підозріння, які від давна я мала супроти тебе! Я не була в силі повірити щоб в тебе були чесні заміри супроти мене!

Тепер однак я переконала ся, яку страшну кривду я тобі вчинила своїми підозріннями і тепер зроблю все, що лиш є в моїй силі, щоб тобі відплатити за те все, що лишаєш задля мене!

Кругом Олексиних уст знова появилась та сама дивна, злобна усмішка. Однак він силувався, щоб на її чутливості рівно сердечно відповідати та нового підозріння не розбуджувати у ньої.

Аста не доглянула силування якого завдавав собі Олекса. Була в найкрасшому гуморі, жартувала, любиувалась при його боці, тулилась все до нього і час їзди до двірця залізничного незаметно скоро пройшов.

Нарешті спинилась повозка перед двірцем і Олекса поміг Асті висісти із повозки.

Наблизив ся до каси і там купив дві карти до Відня. Було вже лиш тільки часу, щоб всісти у поїзд та розмістити ся вигідно.

Ось і рушив поїзд, а Олекса присунувся до Асти і став снувати пляни щасливої будучності, яку розмальовував найживішими красками.

Аста захоплювалась медоточивими його словами та прямо була одурманена надміром щастя та чутливістю із його сторони.

Він звирився перед ньою із своїм наміром подорожі: Хотів її ще много гарних місць показати, поки виберуться в довгу подорож океаном. Пізнійше мали на стало замешкати в Америці.

Наразі першим їх перестанком мав бути Відень. Там мали задержати ся одну днину, оглянути красші місця, троха спочати а другої днини вибрати ся в дальшу дорогу.

Добились остаточно до своєї мети.

Висіли із поїзду, наймили повозку й казали завезти себе до готелю.

Олекса прямо не вичерпувався в чутливостях — Аста же від давна не була так щасливою, як сьогодні.

Ох, як же нужденними видались їй ті роскоші, якими Солмсберг її окружав! Якеж сумне та безцільне було її жите в аристократичній, графській палаті!...

Сьогодні доперва побачила се в повній наготі... тепер доперва, коли була в купі із своїм коханим та могла в чудові його очі заглядати... Ох, скільки то могла вчитати із тих очий!

Коли прибули до готелю, Олекса зажадав, щоб їм подали вечеру до кімнати. Хотів побути на самоті із Астою, а коли вже стемніло, запросив її щоб перейшли ся троха по місті.

Аста була досить змучена, але не хотіла йому відмовити. Скоренько зібрала ся та вийшла із ним із готелю.

Йшли побіч себе оживленими вулицями столиці Австрії, при чім Олекса розказував Асті про жите на замку Нелідова та при тім насмішливо висказував ся про його дочку, свою „гейби” наречену.

Реготав ся, коли представляв Асті, як то Елена здивується ся дізнавшись про так нагле його зникнене та з сього все брав тему до своєї безпереривної балачки та до своїх жартів.

Підчас вечері Аста навіть не рушила вина, що їй Олекса наляв та вічно до нього запрошував. За се тепер чула страшну спрагу.

Щоб її вгасити вступив Олекса із ньою до найблизшого а вельми переповненого льокалю та сів при одному із чисельних столиків.

Замовив вина, яке незабаром приніс кельнер, втворив фляшку та в їх присутності наляв в шкляночки.

Тепер якось все змінило ся.

Аста, маючи спрагу, випивала одну шклянку вина за другою та не противила ся коли він її все свіжого доливав, самий же лиш десь-колись шклянку до уст піднімаючи.

Не дивниця що Астині лиця що раз то більш червоніли, коли же у нього противно, біліли.

Обняв його якийсь дивний несупокій; в очах горів нервовий вогонь й треба було зібрати всю силу волі щоб закрити перед Астою то внутрішнє зворушенє, яке так ясно у нього на лице виступало.

Після якої пів години Аста почала нарікати на знесиленє і просила вертати до готелю.

Олекса не противив ся тому. Встав і подав їй загортку, а руки у нього якось дивно тремтіли. Вийшли.

Повозкою вернули до готелю, але Аста під впливом вина, заснула ще поки доїхали на місце. Олекса мусів її будити та вельми заспану по сходах ввести до кімнати.

В проході стрінули покоївку і Олекса попросив її щоб помогла Астї розібрати ся, бо вона не зовсім здоровою почуваєть ся.

При допомозі служниці ввів Асту до спальні і там оставив її під доглядом покоївки, самий же вийшов до сіний та подав ся до своєї кімнати.

Тільки що замкнув двері за собою, як враз ціле його лице змінило ся. Спокій, який особливо перед покоївкою ще здвоїв, тепер пропав а на його місце виступило сильне обуренє.

Кілька разів глибоко вдихнув воздуха та нервовим, скрим ходом проходжував ся по кімнаті.

Звичайно спокійне та безпристрасне його лице малс якийсь острий та хмарний вигляд а бліді, тремтячі уста

все були втворені та наче щось шепотіли.

Ясне промінє місяця вкрадало ся через вікно та освітлювало його кімнату. Переходячи попри стіну, на якій висіло зеркало, Олекса підняв голову, глянув в зеркало та аж жажнув ся, побачивши свою відбитку. Не до пізнання було скривлене його лице.

Крім того ще щось заглянув, а се ще більш його застановило.

Якраз побіч зеркала на стіні тягнула ся бліда смужка світла. З початку не міг піймати звідки то світло походить — він же своєї лямпи зовсім не світив.

Доперва коли зовсім наблизив ся до стіни знайшов розв'язку тої загадки:

Зеркало, що висіло у нього на стіні, а також портієри, що висіли на ньому, закривали почасти двері, що видно не зовсім щільно замикали ся. Двері ці вели до Астиної кімнати, а що там лямпа ясно світила ся, то крізь щілину продиралось світло до його кімнати.

Се несподіване відкритє так поділяло на нього, що в першу хвилю він не міг отямити ся.

Відтак приклав ухо до дверей та з запертим віддихом прислухував ся. Однак не почув нічого.

Колиж по хвилі відступив від дверей, його лице викривила злобна усмішка.

— Чи не само щастє вказує мені дорогу? — шепнув. — Щось, наче надземні сили змовились мені помагати! Так гаразд! Скористаю із сього! Свої ще ночі мушу позбути ся раз-на-все того тягару, що в противному разі притиснув би мене до землі а то й зовсім роздавив!

Запала темна ніч та на вулицях стало зовсім тихо. також і в готели, куди Олекса із Астою заїхали, царила цілковита тишина.

Годинник на поблизькій вежі вибив саме першу годину з півночі. Нагло схопив ся Олекса з канапи, на якій майже три години пролежав і поволи, тихесенько приступив до вікна.

— Найвисша пора! — воркнув. — За годину наспіває слідуючий поїзд і в готели знова все оживє. До того часу мусить бути вже по всьому.

Так роздумуючи, на пальцях приступив до противної

стіни та приложив ухо до дверей. Ніщо там не рухалось.

Запевнивши ся так, Олекса приставив крісло під зеркало. Станув на крісло і в протягу кількох хвилин здіймив його на долину без стукоту та осторожно поставив в кутку.

Відтак вернув до дверей, станув на крісло та попідпинав портієри. Тепер приступ до дверей був зовсім вільний.

Сї приготування робив Олекса не запалюючи лямп; місяць, наче який помічник, присвічував йому в тих приготуваннях.

В дверах побачив ключ. Ніщо не запиняло йому дороги — все наче змовилось йому в допомогу.

Надумавшись хвилину він приступив до стоячого на боці столика, на якому лежала його ручна торба.

Олекса втворив торбу малим ключиком й виймив звідтам маленьке пуделочко. Потім приступив із ним до вікна, вибрав одну малу, попелясту кульочку і знова осторожно сховав пуделочко в торбу, та замкнув ключиком.

Кульочку вкинув у шклянку, наливаючи туди води. А робив все так тихо, що ніхто, хочби й не спав, не міг його рухів зачути.

Вложив пальці у шклянку і кульочку роздавив, а коли вибрав їх з води, на його устах заграла злобна усмішка.

— Так скорше буде! — шепотів вдоволений.

Видно все добре склалось.

Після таких приготувань наблизив ся до дверей, що вели до Астиної кімнати і руку простягнув до ключа.

Здрігнув ся. Наче якась студена струя пройшла у нього здовж хребетного стрижня. Спинив ся на хвилию. Якийсь страх його обняв.

Але скоро позбув ся тої нерішучости. Він не був того рода чоловіком, що задля будь чого відступає від обдуманих замірів та вирішених плянів.

Скоро взяв рукою за ключ та зручно перекрутив ним у замку. Жахнув ся, почувши незначний скрегіт. Спинив ся на хвилию, але скоро в спокоїв ся загальною тишиною.

Тепер же знова бояв ся, що втвиряючи двері може оняв ітвиряючи двері може оняв ітвиряючи

довший час не були втвирані.

Не мав часу зволікати, не оставало много до вибору: або сі двері, або другі — із сіний!

Постановив сі втворити. Потиснув, втворили ся скрипливо.

Олекса здрігнув ся зі страху, бо рівночасно із другої кімнати почув стогін. Мусіла се бути Аста; вона певно пробудилась від того скрипіня і тепер в пів сні перекидала ся на ліжку.

Серце забилося дико та грімко.

Але Аста, здається, знова кріпко заснула. В кімнаті була смертельна, нічим не заколочена тишина. Так дальше до роботи!

Хоч вже рішив ся на остаточне, то однак не міг з місця ворухнутись. Се була страшна хвиля для нього!

Але отямив ся і на пальцях увійшов в кімнату.

При світлі місяця побачив її на ліжку. Спала спокійно, лицем звернена до нього. Її грудь знімала ся рівномірно.

Підійшовши ближе добачив на устах Асти легку усмішку вдоволення. Але се його не зворушило.

— Вона мусить вмерти! Се мусить зробити ради власного супокою та безпеки! Нехай би була йому в дорогу не входила!

Ще два ступіні до ліжка.

Вдивляв ся в неї остовпілим поглядом. Його лице збіліло наче крейда, уста розхилились, бо дух йому в грудях запирало.

Нарешті станув перед ньою.

Правою рукою вже захопив за ріг подушки, щоб в дану хвилю кинути Асті на лице — в лівій тримав шклянку із отруєю, яку хотів влити їй в уста. За пару хвилин мало бути вже по ній.

Похилив ся. Дике, викривлене його лице було вже так близько над Астиним — — — —

— Прокинь ся, Асто... прокинь!

Лице її все ще мало ту саму лагідну, любову усмішку.

Незворушений тим Олекса підносить шклянку із отруєю до її уст. В правій руці все ще подушку тримає...

Нараз проривається різкий звук дзвінка, немилу перериваючи тишину ночі.

Майже в ту саму хвилину прорвались також аж два оклики.

Аста пробудила ся!

РОЗДІЛ СХІ.

ПІСЛЯ ТЯЖКОЇ БОРОТЬБИ.

Тяжко сказати як се стало ся, що Блюм з товаришами побили Бедуїнів, самі при тому не одержавши ні одної рани та ні одної каплі крови не стративши. Се, здавалось, чудо стало ся.

Треба було великої, надлюдської майже відваги, щоб взагалі поривати ся до боротьби із тими синами пустині, особливо при так чисельній перевазі тих послідних.

Але примір Блюма закріпив також і його товариша до тої нерівної боротьби. Джек, слуга Американця, також добре увихав ся.

У провалі лежало вже чимало ворогів, але Блюм та його товариш не ликували ще.

Противно, вони догадували ся, що ще більша небезпека їм тепер грозить, бо вистріли могли й других ворогів в ту сторону накликати.

Не теряючи ні хвилі часу, Блюм знова набив свою зброю. За його приміром пішов також Джек. А вже й так був се найвищий час. Тільки бо скінчили приготувлятися, як з далеку почули вите Бедуїнів, звіщаюче їм близький наступ ворога.

Були свідомі того, що коли остаточно таки прийде до рішальної боротьби — будуть мусіли уступити перед великою перемогою.

Знали, що тоді не зможуть зрівнати ся з ворогом, та не вийдуть побідно із тої боротьби.

Одно лиш могло їх ватувати, а се: Колиб Алі-бен-Деббах вернув.

Він би їм став в допомогу, а се булоб не малого зна-

чіня. Можна було надіятися, що він був добре обзнако-лений із цілим розкладом дому, то-ж коли-б вороги за- сильно на них напірали, в хвилину найбільшої небезпе-ки міг би їм допомогти, показавши де-б в безпечне місце заховати ся.

Але час скоро минав.

Поки ще встигли оглянутись за допомогою та можли-вою захороною, почули зовсім виразно в сіннях крики та вереск наближаючих ся ворогів.

— Відважно! — Лиш відважно, мій любий! — шепо-тів Блюм до Джека, що стояв побіч нього. — Вважай добре, кажу тобі, а стріляй в першого, якого побачиш, та добре ціляй. Коли треба буде улягти перед їх силою, а се, здаєть ся, неминуче — додав майже рівнодушно — то будемо мали бодай стілько потіхи, що не самі поманджає-мо на той світ а возьмемо з собою в дорогу декого із них для товариства щоб нам було весело по дорозі.

Розпучка прямо витискала сі жарти із нього.

— Позір! — шепнув потім.

Гамір затих в сіннях.

Правдоподібно Бедуїни, що до тепер насліпо гнали вперед, мусіли наткнути ся на своїх, що мертві лежали на підлозі в сіннях. Крім того певно не мали відваги посу-вати ся далше, думаючи, що ворог десь у засідці сидить. Кождої хвилі отже могли надіятися, що привитають їх градом куль а вони навіть не знати муть хто се та звідки, та не зможуть бороти ся.

Блюм та Джек таки дійсно були готові до вистрілу і, зовсім певно, колиб хто був показав ся, був би повалив ся від їх вистрілів, які з так малої віддалі без сумніву булиб влучні.

Але на диво гамір зовсім затих.

Вони оба надслухували, прямо дух в собі запираючи, а однак ні найменшого шелесту не могли ухом зловити.

Се їх незмірно дивувало.

Не вміли собі пояснити що малоб се означати і до-брих кілька хвилин переждали так із виміреними крісами, не маючи відваги рушитись із місця.

Догадувались що ворог готувить ся до якогось під-ступу. Було зовсім можливе, що Бедуїни лиш ждали того, щоб вони висунулись із своїх криївок а тоді, користаючи

із їхньої необережності, вдарилиб на них. Тому то й так довго остерігали ся й вижидали.

Але остаточно вже довше не могли знести того вижидання, тої непевності. Коли же, думали собі, між ними мусіло прийти до оружно́ї розправи, то здавало ся, що ліпше буде, коли зараз вирішить ся, хто побідником має бути.

Рішений на все, Блюм висунув ся поза вугол й оком глянув вздовж сіний. Але, як далеко міг глянути, бачив, що сіни були пусті. З поспіхом кивнув рукою на Джека, прикликаючи його до себе.

Ішли оба, один за одним осторожно вперед, все тримаючи в руках кріси готові до вистрілу.

Перейшли так вже другий та третій закрут, за кожним разом осторожно вихиляючись вперед та просліджуючи передше дорогу.

Скрізь було тихо й пусто; побитих спрятали з дороги.

Тепер вже зовсім не знали що думати.

Чи Бедуїни прийшлиб тільки за тим, щоб забрати тіла побитих братів й спокійно піти собі?

Аджеж жителі пустині живуть із грабіжи, а де ходить о здобичу, там вони не уступлять перед ніякою небезпечкою, коли тільки предбачують добру заплату за свій труд. Але знова, коли се, що наміряють здобути, не варта труду, то уступають. Вони відважні й героїські, коли ходить о зиск, але вміють уступати з дороги, коли не бачуть відповідної нагороди за свої змагання.

Але й вони бувають страшними!

Де ходить о лімсту, там вони й герої й очайдухи та без стриму пруть до своєї ціли.

А тут, якраз така жажда пімсти, стягнула Бедуїнів поміж ті мури, де мали надію стрінутись із ворогом. І хоч би знали, що ворот має чисельну перевагу, цілком певно булиб не спочали скорше, доки б не звели рішучої боротьби із ворогом. Але тут сталось щось такого, що їх присилувало залишити попередний свій намір.

Якраз готовили ся до наступу, коли із віддалі долетів до них якийсь дивний звук й вони враз спинились.

Той самий звук ще вдруге долетів до них.

— Се Бей!

Так мимохіть кликнув один із них, а сей оклик, що так неждано вихопився із його грудий, перейшов із уст до уст аж дійшов до передної сторожі.

Вони в одну мить спинилися і ждали аж оставші підійдуть до них.

Почали нараджуватись.

Відтак підняли тих, що лежали на землі перед ними, а в яких пізнали тіла своїх братів, та чимскорше, в поспіху, хоч без гомону, з поворотом висунулися на майдан.

Так, значить, Бей вертався, і то далеко скорше, чим вони могли надіятися. Саме вже се, що він вертає, що буде між ними, додавало їм відваги ще більше, як мали дотепер.

Поява Бея була у них рівнозначною зі смертю ворогів — так вірили в нього.

Коли деякі Бедуїни почали дерти ся на скали, щоб із височини скорше доглянути наспіваючого, другі настільки були осторожними, що не спускали очий із входу, вважаючи, щоб хто не втік із відтам.

Але якраз тому, що одні вдивилися у віддаль, другі же вперто стерегли входу, ніхто із них не доглянув як хтось перекрадався здовж зовнішньою стороною муру, ча сами припиняючись та наслухуючи, потім знова наче тїнь посуваючись вперед.

Так незамітно той чоловік дістався аж до того місця, де був перехід, котрим Блюм та Джек дісталися на майдан.

Спинившись там наслухував.

Тепер звинув руки наче в трубу та приложив до уст. — Аккареаг! — понісся гучний клич — Аккареаг!

Був се той самий звук, що викликав Бедуїнів із середини знова на майдан.

І тепер, коли вони ще раз почули той самий клич, понатягали шиї та підняли голови щоб ліпше бачити та ще більше напружували свій зір, виглядаючи Бея.

Чоловік сей тимчасом посував ся далыше.

Аж ось підсунув ся під ту скалу, до якої, як здавалося, із тої сторони припирав той будинок.

На долині, не дуже високо понад землею, можна було доглянути між скалою а будівлею невелику щілину.

В тій то щілині той чоловік пропав.

Блюм та Джек минули вже кілька закрутів. Хоч як уважно роздивлялися, не могли добачити ніщо такого, що могло б їм пояснити поведене рабівників.

Ломили собі голови над тим, щоб то могло означати.

Що це одного були левні:

Бедуїни не могли вийти із будинку, але — так їм здавалося — схоронилися десь та готують до якогось підступу.

Боялися, щоб самі тепер не попали в засідку.

Блюмови не ставало вже відваги, щоб і себе й товариша разом наражувати на дальшу небезпеку. Себ остаточно й так ні на що не здавалося.

Він, протівно, обчислював, що їхні вороги заховалися десь поблизько виходу й там їх вижидують — а як догадувався — то були вже десь близько головної брами.

Дуже прикре почування їх обняло, коли зрозуміли, що вони до певного степеня є в'язнями в тій то чудній будівлі та ще й не знають, що їм доля судила.

Роберт знаками давав зрозуміти товаришеви, що найліпше буде, коли тепер вернуть ся. Вважав за відповідне перешукати сїни в протівньому напрямку. З'явилась у нього нова надія: може по другій стороні знайде инший вихід... або може попаде на яке місце, де зможе свобіднійше боронити ся перед наступом ворогів.

Вже хотїв вертати, коли нараз підняв голову і став наслухувати, а те саме зробив також і Джек.

Понад головами почули якийсь шелест, чи то якийсь дивний згук. Той самий згук вже кілька разів тої днини долітав до їх ух, однак його значіння не могли зрозуміти.

А тепер... знова.

В отворі, про якого існуванє їм навіть не снило ся, не то щоб могли його дозріти, з'явила ся тепер голова якогось чоловіка.

Був се Алі-бен-Деббах.

Коли зміркував, що вони його не пізнали, дав їм знак, щоб заховувались супокійно.

Вони майже остовпіли, не знаючи кого мають перед собою, але його знак так подїлав на них, що заховува-

лись зовсім спокійно. Ціле щастє, що вижидаючи ворогів, не взяли його за одного із них та не стрілили в нього.

По хвилі він вказав їм на сходи, побіч яких стояли, щоб пішли в гору, до нього.

Вчинили, як казав.

Доперва на горі пізнали його. Бедуїн підійшов до них, але ні словечком не обзиваючись, пішов вперед якимись темними, тісними сїньми, приказуючи їм за собою поступати.

При кінці сїний спинили ся над якимись дверми, спускаючими ся в долину. Під тими дверми стояла драбина, що вела кудись в долину.

Бедуїн перший зійшов в долину. За ним зійшли тамті оба. Джек, будучи послїдним спустив двері за собою.

Зійшли в долину.

Були тепер в якійсь круглій кімнаті, що вся була обвішана різного рода зброєю та взагалі була заставлена множеством найрізномородніших предметів воякого походження та до різних цілей вживаних.

Очевидно, були се річи зрабовані Бедуїнами в часі різних виправ та опісля тут зібрані та заховані.

Поки ще Блюм міг поставити яке питанє, ледво чутним шепотом промовив Алї-бен-Деббах:

— На майдані я бачив Беєвих людей. Вони тепер вижидають його прибуття, здалеку зачувши його вигуки.

— Бей? — кликнув Блюм, забуваючи про всяку осторогу. — Дар'ян Бей прибуває?

— Без сумніву, він прибуде сюди — відповів Бедуїн — але се не були його гуканя, хоч вони так думали — потішав їх. — Се лиш Алї-бен-Деббах хотів дізнатись кілько їх всіх тут є, і тому наслідував вигуки Беєві, щоб їх викликати із криївки.

Тепер доперва Блюм піймив, яка була причина що вороги оставили його на час в супокою. Заразом зрозумів що се Алї-бен-Деббах в хвилину найбільшої небезпеки своїм підступом вратував їм жите.

— А чи се можливе, щоб ми їх дістали на віддаль вистрілу? — спитав тепер неспокійно. — Чи ти-б радив, щоб ми вийшли проти них, на зачіпку?

— Зробимо се — коротко відповів Арабин, наче ві-

щун який. — Але се зробимо аж тоді, коли будемо в більш безпечному місці, чим се.

А тепер — добавив по хвилі — на всякий случай му-сайте бути готові, що мимо всього несподівано таки наткнемо ся на них. Ідіть за мною, а вважайте, щоб дорогою ваш язик спочивав.

Се сказавши, пішов в напрямі стіни.

Тут втворив малі закриті двері, тамтими також незамічені, так незначно в мурови осаджені.

Просунувшись крізь ті двері, вони увійшли в якийсь скалистий проріз-тайник.

Здовж тої скалистої стіни вони якийсь час мовчки просувались аж остаточно, після яких пяти мінут, станули в якомусь ширшому місці.

Тепер Алі-бен-Деббах відвернув ся.

На знак, щоб нічого не говорили, положив палець на устах і так наказавши їм мовчанку, сягнув під здоровезну каменюку, та витягнув із відтам смолоскип.

Запаливши смолоскип, увійшов в глүб того тайника, а за ним пішли Блюм та Джек. Булиб не знати що дали за се, колиб могли тепер спитати чи він віднайшов увязнених, однак не зважили ся підняти голосу, коли він виразно приказав мовчати.

Вузенька доріжка, якою тепер посували ся, звільна знімала ся в гору.

Ідучи вперед Арабин нагло скрутив вправо, а Джек, що зараз за ним наспівав, в ту-ж мить мимоволі стиха крикнув.

Недалечко перед ним, на березі скалистого відлому, лежав перевішений труп Бедуїна, що згодив ся був Алі-бен-Деббаха повести до увязнених.

Так, дійсно — він самий — лежав безпорушно!

Алі-бен-Деббах спинивсь:

— Я знав, що його душа брехлива. Із його очий я вичитав підступ. Він — говорив, вказуючи на мертве тіло — хотів мене скинути із тої скали в пропасть, але мій ніж поцілив в його грудь та чорну його душу вислав до пекла.

— А увязнені? — спитав Блюм.

Він лиш отряс ся із першого прикрого вражіння, яке викликали у нього зрада та заслужена смерть того Бе-

дуїна, та зараз вернув думкою до того, що його найбільше займало.

— Так ти їх віднайшов? — спитав вдруге, коли Алї-бен-Деббах не давав відповіді.

Але Бедуїн і на се не відповів.

Мовчки тільки вказав, щоб йшли за ним.

Переходячи попри мертве тіло підступного провідника, що лежало недалечко перед ними, підняв ногу і так копнув, що тіло злетіло в пропасть. Чути було глухі удари спадаючого тіла об стіну скали, потім один грімкий — тяжке тіло впало на саме дно пропасти — і знова все залягла глибока тишина.

Жажда пімсти у того Бедуїна не охолола навіть на вид мертвого вже тіла. Він пімстив ся навіть на мертвому, як ті дикуни, що свою ненависть переносять з батька на сина і не раз на далекому, вже поколінню дошукують ся вини давних предків.

Вже лиш кілька ступінів вперед поступив Алї-бен-Деббах і знова спинив ся.

Могучий відлом скали замикав їм дальшу дорогу. Перед ними чорніла камінна стіна, з правої сторони глибока пропасть, з лівої скала — обійти сю перешкоду ніяк не можливо було.

Вже думав Блюм, що мусіти муть вертати й шукати іншої дороги, коли се Бедуїн підняв смолоскип та при його світлі Блюм та Джек побачили, що в скалі є викопані сходи.

Бедуїн пішов вперед, тамті другі за ним. Їхні серця напрасно товкли ся, відчували що зміряють до ціли.

Видершись на гору йшли троха на верху, відтак по другій стороні зійшли такими самими східцями в долину.

Але поки ще зійшли в долину, побачили много скринь та звоїв, що лежали там на купі в гору здіймаючій ся.

Очевидно, був се головний склад Дар'ян Бея, де він складав всі річі зрабовані з ріжних караван.

В хвилю пізнійше всі три вже стояли під камінним зводом природою в скалі видовбаним. Із одної сторони скрині та звсі були забрані.

Туди спрямив ся Алї-бен-Деббах.

— Ось і наша мета — сказав та вступивсь на бік, пускаючи їх наперед.

В слідууючу хвилину нараз кілька голосів підняло ся із під того скалозводу та з відгомном змішались.

Поза кількома високо уставленими скринями побачили двоїх людей.

На ногах у них були залізні обручки причеплені до ланцюхів, яких кінці сходили ся на колісци, прикріпленім до скалистої стіни.

Се були якраз: Гартман та Мегі Гортон!

Алі-бен-Деббах лиш сліпому случаєви завдячував відкритє їх приміщення.

Коли він покарав смертю підступного Бедуїна, що зовсім певно хотів його підійти та несподівано з того світа зігнати, вийшов сходами в гору лиш тому, що се була одинока дорога, якою міг пустити ся. Там же, на горі, коли почав розглядатись, заглянув на камені якийсь катран. Безцільно якомсь підняв його в гору та пізнав, що він був якраз такої барви, як мав бути одяг увязненої дівчини, тому й подумав, що се мусить бути частина з її одягу.

Так сей влучний здогад довів його до мети.

Шукав дальше, аж дістав ся до того вільного місця, де не було ні скринь, ні звоїв. Се якраз звернуло його увагу і дійсно, не довго шукав, як і попав на слід увязнених.

Із тихими окликами невисказаної радості Джек та Блюм поспішили до нещасних в'язнів.

Вони вже перше, із деяких слів Алі-бен-Деббаха, доміркували ся, що наспіває для них ратунок із рук страшного Бея.

А однак тепер, коли вже їхні оборонці дійсно станули перед ними, коли були певні, що та несподівана та з такою трівогою вижидана хвиля вже здійснила ся, так були зворушені до глибини своєї терпіннями виснаженої душі, що й слова не були в силі промовити.

По блідих, вихуділих лицях молодої дівчини лили ся горячі сльози.

Але й товариш її недолі, хоч і мущина, також плакав як мала дитина. Коли вона все ще потішалась, він вже зовсім стратив був надію, щоб колибудь міг ще бути на волі й тому тимбільше був сим вражений та ще більше схвильований. Коли же проминули хвилі першого зворушення й вони троха заспокоїлись Гартман хотів розпові-

сти про свою недолю, а панна Гортон теж.

Тільки Аллі-бен-Деббах противив ся тому. Він переконав всіх, що треба спішитись, та враз із другими взяв ся розривати кайдани а після якогось часу в'язні були вже вільні.

З незнаним дотепер вдоволенієм простягали закістелі та задубілі члени тіла.

Бедуїн же підійшов до одної зі скринь та відважив її своїм ножом. Попав якраз, як хотів, хоч се не було тяжко, бо на кожній скрині було зазначено, що містить ся в ній.

Виймив тоді зі скрині кілька ножів та револьверів. Коли подав Гартманови ту зброю та ще додав йому дещо зі своєї амуніції, нагло приступила до нього панна Гортон й також простягнула руку на знак, що й вона хоче зброї.

Він дивив ся через хвилю, а відтак кивнув головою. Набив другий револьвер й подав дівчині.

— Ходіть! — сказав потім. — Опісля розказувати мете, коли скінчимо своє діло, покищо воно ще нас чекає.

Але тільки що поступила панна Гортон вперед, а ржа почала ослабати, так, що Блюм і Джек мусіли її підтримувати. Та вона добула всіх сил своїх й перемогла хвилеве знесиленє, зовсім природне у жєнщини, що так довгий час лежала скована на одному місці.

За той цілий час ні словечком не перекинулись.

Аллі-бен-Деббах вів їх тепер иншою дорогою, але Блюм особливо запримітив, що з кождою хвилею, в міру, як посували ся вперед, він був що раз то осторожнійший. Очевидно, обавляв ся, що на тій дорозі з кождою хвилею може стрінутися із ворогами.

Нарешті спинив ся.

Рукою дав знак, щоб остали на місці та не йшли за ним, самий же підкрадався далше. Вважав однак на се, щоб не зрадити себе навіть найлекшим шелестом і ступав мягенько і тихо наче кіт, знаючи, що навіть найменший камінчик стручений його ногою міг би зрадити його присутність.

Нараз зник.

Тамті бачили, як він пропав між скалами та в напруженю вижидали що далше буде.

Із цілого поведення свогого провідника зрозуміли, що ворог мусить бути десь недалечко а хоч готові були до боротьби на смерть і жите та відваги їм не бракувало, то однак на думку про се серце їм стискалось.

По хвилі провідник знова явив ся. В руці тримав вже тепер другий кріс, який подав Гартманови.

— Я бачив їх — шепнув. — Вони все ще вижидають на майдані, але дуже суятять ся, чому то не являєть ся їх Бей, а вони були певні — що то його вигуки чули.

Тепер зійдемо в долину — докинув по хвилі — та поки вони взагалі зміркують, що ми недалеко від них, пішлемо їм кілька кульок із наших крісів на поздоровлене.

Так і здійснило ся, що предсказав — змірять свою силу з ворогом.

Чи дійсно годі було зійти їм з дороги та незамітно висмикнути ся, чи може Арабин таки хотів довести до боротьби — того не знали.

Але їм все одно. Пристали на його предложенє та всі разом посунули вперед.

Алі-бен-Деббах йшов передом, за ним Блюм і Гартман — при кінці Джек та мис Мегі Гортон. Вона нишком таки добула деяку вістку від Джека про свойого батька.

Дорога не була довга — за яких десять мінут Алі знова спинив ся та наглими рухами почав прикликувати Блюма та Гартмана, щоб підійшли до нього.

— Гляньте туди! — шепнув. — Ось там вони стоять та повитягавши шиї вдивляють ся в рівнину.

І справді так було. Алі не брехав. В цілому поведеню Бедуїнів було щось непевного, щось неспокійного.

По їх рухах можна було доміркуватись, що вони безпорадні, не можуть зрозуміти чому ще досі Бея нема, хоч так давно вже гукав.

Алі-бен-Деббах порозміщував їх тепер межі скалами, кождому вказуючи инше місце, з якого могли зміритись до своїх ворогів.

Себе взаїмно не могли бачити, бо між ними знимали ся скалисті верхи, зате кождий із них бачив зовсім добре ворогів, що стояли у віддалі вистрілу, вижидаючи свойого ватажка.

Чародійна рожа і перстень
ЗАЙМАЮЧЕ ОПОВІДАНЄ ІЗ „ТИСЯЧ І ОДНОЇ НОЧІ”

— Ціна 25 центів. —

ПАН ТВАРДОВСЬКИЙ

або

ЯК ПОЛЬСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ
ЗАПИСАВ ДУШУ ЧОРТОВИ.

ОПОВІДАНЄ ПРО СЛАВНОГО ЧОРНОКНИЖНИКА
ІЗ XVI ВІКУ.

Ціна

35ц.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР

Папір сніжно-білий, окладінка прикрашена гарним малюнком із життя дітвори.

ОДИНОКЕ ВИДАННЯ БЕЗ БЛУДІВ. — Ціна 25 цт.

Книгарням, агентам, шкільним комітетам або учителям, що займаються продажою, спеціальний опуст.

Замовлення висилайте до:

КНУНАРНІА ПАСІЧНИАКА

850 Main Str.

Winnipeg, Man.